

Naturvärdesinventering för Gärdet 1:1, Kungälv kommun

Kungälv kommun, Västra Götalands län

2023-10-11

DENNA RAPPORT

Uppdrag	Naturvärdesinventering (NVI) Gärdet 1:1 Kungälv kommun
Beställare	Kungälv kommun
Konsult	Jakobi Sustainability AB
Konsultens id	(427) Kungälv kommun NVI Gärdet 1:1
Uppdragsledare	Magnus Lundström
Rapport	Andreas Lundqvist
Inventering	Andreas Lundqvist, Magnus Lundström
GIS	Andreas Lundqvist
Kvalitetsgranskning	Magnus Lundström
Bild förstasida	Anlagd blomsteräng i projektområdet, Bild av Andreas Lundqvist

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. BAKGRUND	5
1.1. UPPDRAG OCH SYFTE	5
1.2. AVGRÄNSNING	5
2. METOD	6
2.1. VÄRDEARTER.....	7
2.2. UTFÖRANDE.....	7
2.3. OSÄKERHETER.....	8
3. ALLMÄN BESKRIVNING AV OMRÅDET	8
3.1. VATTENFÖREKOMSTER	8
3.2. OMRÅDESSKYDD	10
3.3. SEDAN TIDIGARE KÄNDA NATURVÄRDEN	12
3.3.1. <i>Artförekomster</i>	12
4. RESULTAT	14
4.1. NATURVÄRDESBIOTOPER	14
4.2. DETALJERAD ARTFÖREKOMST	20
4.3. GENERELLT BIOTOPSKYDD.....	21
4.4. VÄRDEELEMENT	21
5. SAMLAD BEDÖMNING	23
5.1. FORTSATT ARBETE.....	23
6. REFERENSER	24
APPENDIX 1	25

SAMMANFATTNING

En naturvärdesinventering (NVI SS 199000:2023) genomfördes av Jakobi Sustainability AB den 2023-07-14 på uppdrag av Kungälv kommun, syftet med inventeringen var att identifiera naturvärden i området inför en exploatering.

Sammantaget avgränsades 4 naturvärdesbiotoper, samtliga med klass 3 – påtagligt naturvärde. Naturvärdesobjekt som identifierades och avgränsades som "Värdeelement" var tolv, spridda över projektområdet. Av de 19 olika naturvårdsarter som identifierades förekommer två på den svenska rödlistan (SLU Artdatabanken), nämligen skogsalm (CR) och entita (VU). Vanlig groda och kopparödla påträffades också, dessa är båda fridlysta arter.

Projektområdet bedöms inte sammantaget hysa några stora naturvärden, de främsta naturvärden som påträffas är ädellövskogen i norr, den anlagda blomsterängen och brynzonsmiljön av lövskog och berg i dagen i områdets centrala delar. Även det anlagda vattendraget i projektområdets östra delar har preliminärt påtagliga naturvärden, baserat på resultaten från ett elprovfiske år 2021 finns både öring och storspigg i vattnet och det som gått att se i fält.

Det går inte att göra en säker bedömning om det finns groddjur enbart baserat på den inventeringen som genomfördes i juli, för att säkerställa detta krävs en groddjursinventering i april-maj då groddjuren parar sig och deras äggsamlingar är synliga.

Fynd av två par entitor i lämplig häckningsmiljö påträffades under inventeringen i naturvärdesobjekt 4, för att bekräfta pågående häckning behöver detta följas upp med en riktad fågelinventering.

1. BAKGRUND

1.1. Uppdrag och syfte

Jakobi Sustainability AB har av Kungälvs kommun fått i uppdrag att utföra en naturvärdesinventering (NVI SS 199000:2023) inför en planerad nybyggnation av detaljhandel och kontor för Biltema på fastigheten Gärdet 1:1, Kungälv kommun, Västra Götalands län (Figur 1).

Syftet med naturvärdesinventeringen är att lokalisera miljöer med förhöjda naturvärden samt förekomster av skyddsvärda arter.

1.2. Avgränsning

Inventeringsområde enligt avgränsning i Figur 1. Total area är ca 7,7 ha.

Jakobi

Figur 1. Översiktskarta. Inventeringsområdet är beläget i centrala Kungälv, direkt väst till sydväst om Kungälv sjukhus. Inom buffertområdet har en förstudie genomförts.

2. METOD

Vid naturvärdesbedömningen användes SIS-standarden för naturvärdesinventeringar (SS 199000:2023), fortsatt benämnd som standarden. Nedan beskrivs metoden i korthet. För fullständig metodbeskrivning, se svensk standard SS 199000:2023 (SIS 2023a, SIS 2023b).

En naturvärdesinventering (NVI) innebär identifiering av geografiska områden som har betydelse för biologisk mångfald. Områden med förhöjda naturvärden avgränsas som naturvärdesbiotoper (NVB). De klassificeras och beskrivs utifrån naturvärden och dess betydelse för den biologiska mångfalden. Ibland avgränsas även så kallade värdelandskap. Värdelandskap kompletterar naturvärdesbiotoper och innebär att ett naturvärde av landskapsekologisk karaktär ska redovisas som geografiska områden.

En naturvärdesbedömning görs utifrån två kriterier:

Biotopvärde: Ekologiska förutsättningar för biologisk mångfald och hotade eller sällsynta biotoper. Vid bedömning av biotopvärde kan så kallade nyckelarter inkluderas. Nyckelarter skapar förutsättningar för biologisk mångfald.

Artvärde: Förekomsten av värdearter (arter som omfattas av artskyddsförordningen, typiska arter beslutade av EU-kommissionen, rödlistade arter och signalarter) eller artdiversitet. Ytterligare naturvårdsarter kan användas vid inventeringen, med motivering till varför de är valda.

De två kriterierna för naturvärdesbedömningen vägs samman och resulterar i en naturvärdesklass. Naturvärdesklasserna är i grundutförandet indelade i tre olika klasser (1–3). Ytterligare klasser kan läggas till som ett tillägg till grundutförandet (klass 4–7). Naturvärdesklass 3 innebär påtagliga naturvärden, klass 2 höga naturvärden och klass 1 innebär att området är av högsta naturvärde. För högsta naturvärde krävs att både biotopvärdet och artvärdet är högt.

Om naturvärdesbedömningen av någon anledning inte kan ge ett säkert resultat anges att bedömningen är preliminär. Skäl till preliminär bedömning kan vara att fältinventeringen inte utförts vid en tidpunkt som varit optimal för att hitta en del naturvårdsarter som tidigare observerats i området och som kan förväntas finnas där eller att en särskild inventeringsmetodik krävs. Oftast har preliminär bedömning angetts för sjöar och vattendrag då det kräver särskild fältutrustning för att kunna observera och analysera vattenlevande organismer.

Naturvärdesobjekt och naturvärdesklassade områden (naturvärdesbiotoper), särskilt klass 1 och 2 men även lägre klasser, kan vara särskilt känsliga ur ekologisk synpunkt. I hushållningsbestämmelserna 3 kap 3§ MB står att "mark och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt skall så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön".

2.1. Värdearter

Värdearter har en liknande innebörd som begreppet naturvårdsarter och är arter som indikerar att ett område har naturvärde eller som i sig själv är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Många värdearter har uppmärksammats av naturvårdsskäl och är upptagna i Fågeldirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG) och Art- och habitatdirektivet (Rådets direktiv 92/43/EEG) eller upptagna på ArtDatabankens lista över rödlistade arter, se tabell 1 för kategorier, (SLU ArtDatabanken 2020). Värdearter innefattar också arter skyddade enligt 4–9 §§ Artskyddsförordningen (2007:845), signalarter (vilka ger indikation om en biotops naturvärde) som nyttjades vid Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering (Nitare 2020) samt regionala och lokala ansvarsarter. De olika begreppen förklaras mer ingående i slutet av detta dokument (Appendix 1). Notera att samma art kan ingå i flera kategorier. En del naturvårdsarter som är vanliga och allmänt spridda utan uppenbart signalvärde räknas inte som värdearter i bedömningen för artvärdet.

Värdearter som noterats under NVI:n har rapporterats in till ArtDatabanken (www.artportalen.se).

Tabell 1. Rödlistans kategorier. Arter i de rödmarkerade kategorierna räknas som hotade.

Nationellt utdöd	Akut hotad	Starkt hotad	Sårbar	Nära hotad	Livskraftig	Kunskapsbrist	Ej bedömd
RE	CR	EN	VU	NT	LC	DD	NA/NE

2.2. Utförande

Denna NVI är utförd på fältnivå detalj, vilket innebär att minsta obligatoriska karteringsenhet för naturvärdesbiotoper som avgränsas är 100 m². Dessutom skall alla naturvärdesobjekt identifieras och avgränsas, även om de inte ingår i en naturvärdesbiotop eller är mindre än 100 m², dessa kommer att redovisas som värdeelement i denna rapport (se tabell 2 och avsnitt 5.4)

NVI:n är utförd med tilläggen "detaljerad redovisning av artförekomst" begränsat till skyddade och rödlistade arter, "generellt biotopskydd", se tabell 2.

Tabell 2. Tillägg till naturvärdesinventeringen.

Tillägg	Beskrivning
<i>Detaljerad redovisning av artförekomst</i>	Förekomster av värdearter som påträffas under inventeringen noteras i karta med en noggrannhet på 10–25 meter.
<i>Generellt biotopskydd</i>	Småbiotoper som omfattas av ett generellt biotopskydd enligt miljöbalken 7 kap 11§ och 5 § i Förordning (1998:1252) om områdesskydd karteras.
<i>Värdeelement</i>	Naturvärdesobjekt som är mindre än 100 m ² eller inte ingår i en naturvärdesbiotop kommer att redovisas som värdeelement i denna rapport.

Inventeringen utfördes 2023-07-14 av Andreas Lundqvist från Jakobi Sustainability AB.

Teknik som användes var handkikare, lupp och handdator med Arcgis Fieldmaps där all data insamlades digitalt med positioner. Analyser och kartframställning har utförts i ArcGIS Pro och i QGIS, med koordinatsystem SWEREF99_TM. Shapefiler levereras till kund tillsammans med denna rapport.

2.3. Osäkerheter

De naturvärden som finns i projektområdet vad gäller fågelfaunan kräver en fågelinventering för att ge en fullständig bild som täcker häckningssäsongen för fåglar mars-juli vilken kommer att utföras 2024. När denna naturvärdesinventering genomfördes var säsongen för groddjurens lekperiod (april-maj) redan över och artvärden kopplade till groddjur kan ha förbisetts.

En del blommande kärlväxter kan ha varit överblommade och blivit förbisatta vid inventeringen som genomfördes 2023-07-14.

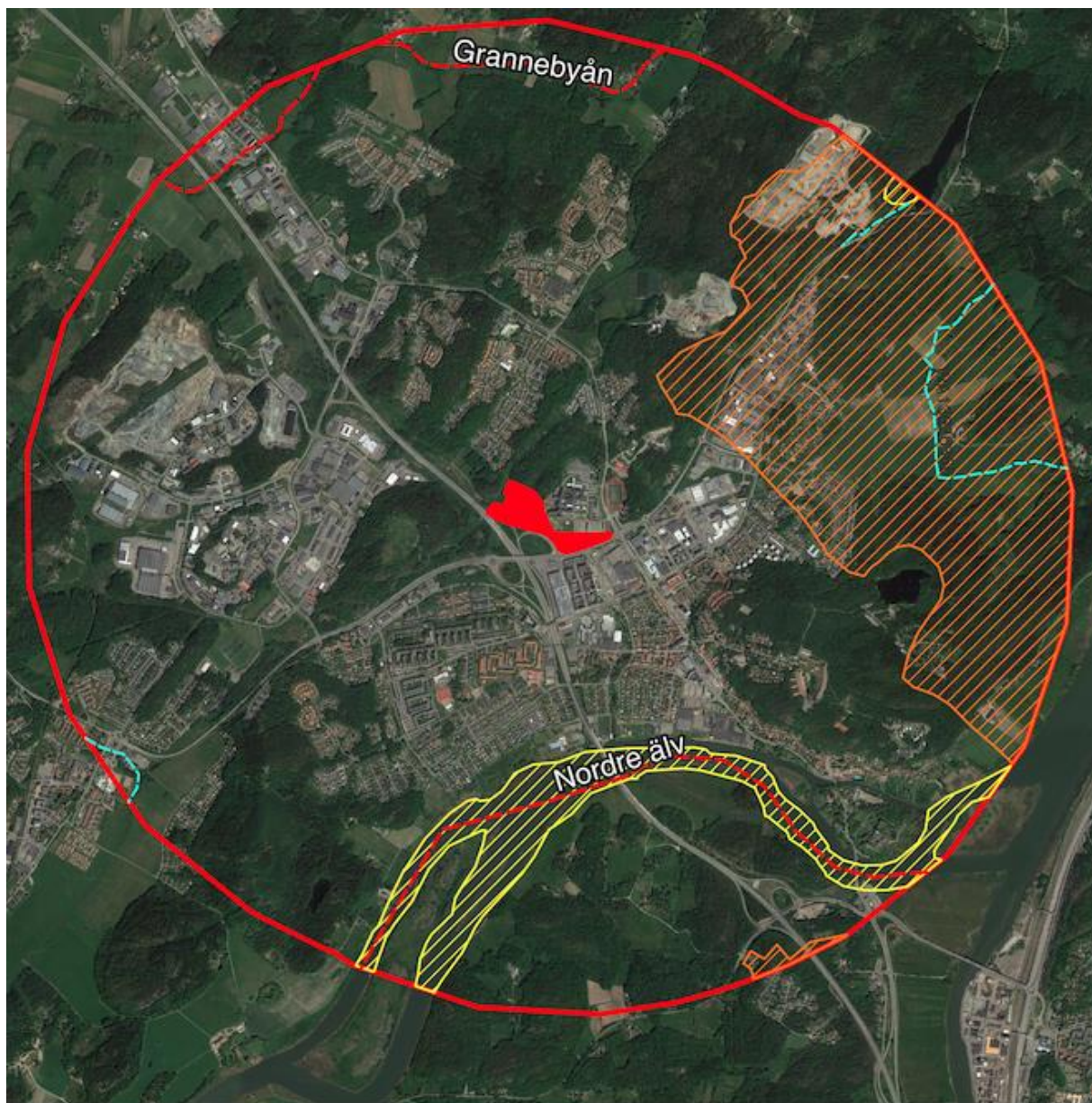
3. ALLMÄN BESKRIVNING AV OMRÅDET

Landskapet karakteriseras av infrastruktur och stadsmiljö där de naturliga miljöerna förekommer i fragmenterade mosaiker som främst utgörs av åkermark samt löv- och barrskog i varierad ålder, främst av produktionsskog men inslag av naturreservat och andra skyddade miljöer förekommer.

Miljön inom inventeringsområdet utgörs främst av gammal åkermark med ädellövskog av ek och hassel i norr och en motorväg i söder samt Kungälv sjukhus i öst. Det förekommer även riktigt med berg i dagen på impediment där trädslag av flera sorter förekommer.

3.1. Vattenförekomster

De närmsta vattenförekomsterna som pekas ut i VISS är Komarksbäcken. Senaste elprovfiske enligt SERS skedde år 2021 och då förekom storspigg och öring (VISS 2023). Komarksbäckens huvudavrinningsområde är mellan Göta älv och Bäveån (VISS 2023). Dess ekologiska status har kvalitetskrav "God ekologisk status till 2033" och dess nuvarande statusklassning är måttlig ekologisk status, uppnår ej god ekologisk status och dess tillkomst/härkomst är naturlig. Figur 2 visar vattenförekomster i landskapet.

Teckenförklaring

- Inventeringsområde
- 5km buffert
- Vattendrag - Övrigt vatten
- Vattenförekomst
- Vattenförekomst yta
- Vattenskyddsområde NVV

0 500 1 000 m

Jakobi

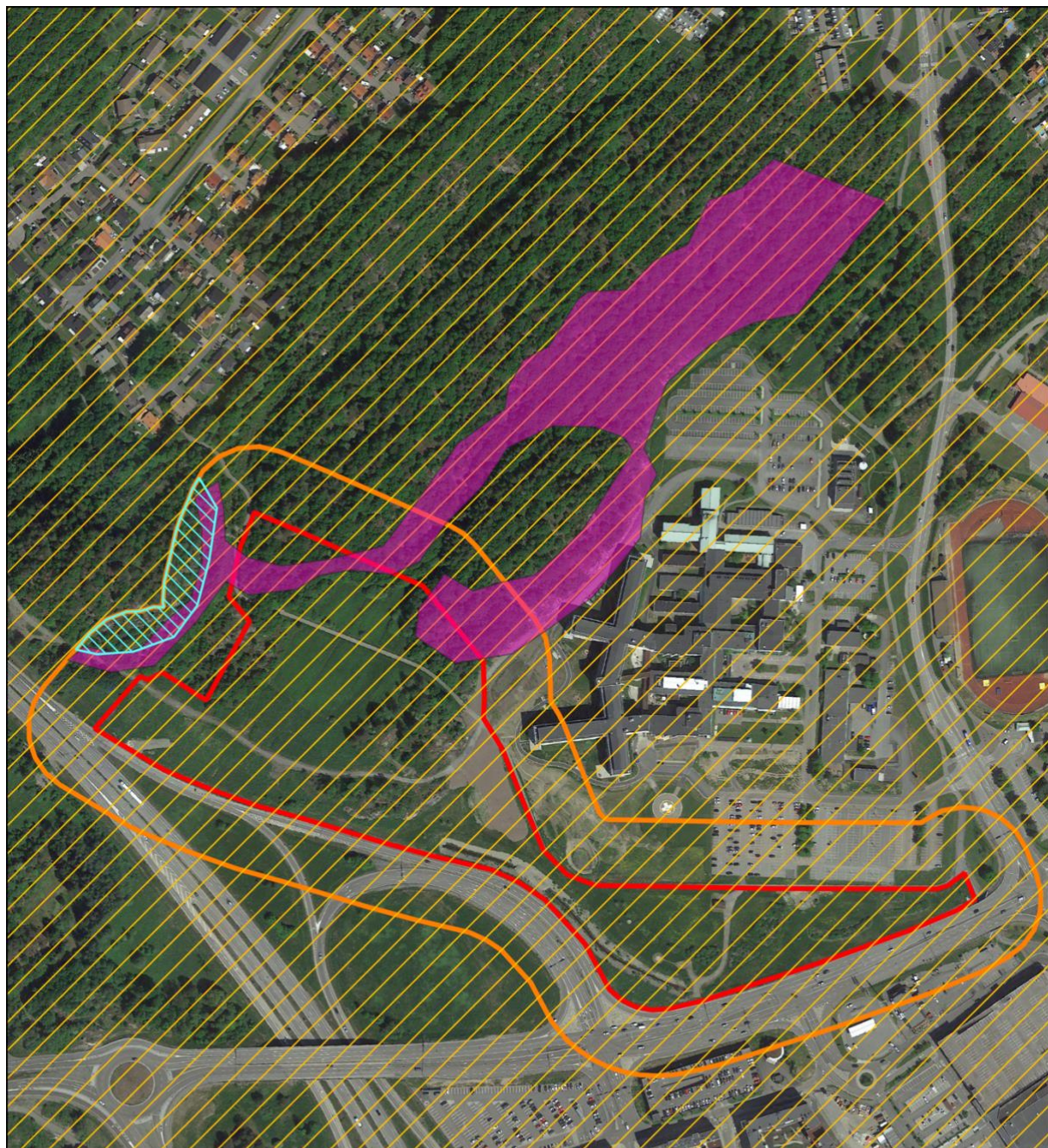
Figur 2. Översikt av de vattenförekomster som finns inom en 5km buffertzonen från inventeringsområdet. Här redogörs Naturvårdsverkets vattenskyddsområde, vattenförekomster och övriga vatten 2016–2021 från Länsstyrelsens geodatakatalog (Länsstyrelserna, 2023) och Vattenkartan (VISS, 2023).

3.2.Områdesskydd

Områdesskydd som ej funnits men eftersökts är i naturvårdsverkets karttjänst [2023-09-20] "skyddad natur" är Naturvårdsregistret, nationella skyddsformer, natura 2000-områden, områden med internationell status, naturvårdsavtal för områden med särskilda restriktioner, riksintressen för naturvård och friluftsliv, planering och strategier.

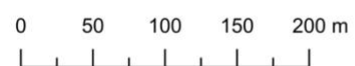
Hela projektområdet omfattas av förbud mot markavvattning enligt miljöbalken (11 kap. 14§ första stycket) och Förordning (1998:1388) om vattenverksamheter (Naturvårdsverket u.å).

VISS: Hela området är utpekade som nitratkänsligt område (nitratdirektivet 91/676/EEG) enligt VISS [2023-09-15]. Se figur 3 för karta över aktuella skyddsformer, samt andra sedan tidigare utpekade naturvärden i området. Geodata har hämtats från Länsstyrelsen och Naturvårdsverket via Länsstyrelsens Geodataportal samt från Skogsstyrelsen och Jordbruksverket.

Teckenförklaring

- Inventeringsområde
- 100 meter buffert
- Ekebo ädellövskog
- Förbud mot markavvattning
- Fornlämning

Jakobi

Figur 3. Översiktskarta med områdesskydd och sedan tidigare utpekade naturvärden i området.

3.3.Sedan tidigare kända naturvärden

I Skogsstyrelsens karttjänst "skogenspärlor" har områdets undersökts för kulturhänsyn och naturhänsyn. Ekebo ädellövsskog som är utpekad som ett område med naturvärde av Skogsstyrelsen, utan vidare ingående beskrivning, tangerar delvis inventeringsområdet samt förstudieområdet (se figur 3).

Våtmarksinventeringen (VMI) visar inte något tidigare naturvärde i området [2023-10-04] vid sökning i jordbruksverkets karttjänst TUVA (Jordbruksverket u.å).

Skogsstyrelsens nyckelbiotoper eller objekt med naturvärde (Skogsstyrelsens geodatabas/skogens pärlor) finns inte i vare sig projektområdet eller förstudieområdet. (Skogsstyrelsen u.å).

Ängs- och betesmarksinventeringen visar inte något tidigare känt naturvärde i projektområdet (TUVA, Jordbruksverket).

Artrika vägkanter, alléer eller skyddsvärda träd enligt data från Trafikverkets databas Miljöwebb landskap har inte sökts då detta ej är aktuellt inom området.

Naturvårdsplan hos kommunen har ej begärts.

Tidigare naturvärdesinventeringar har ej eftersökts eller funnits.

3.3.1. Artförekomster

Ett uttag av rapporterade artfynd mellan åren 2000 och 2023 hämtades från SLU ArtDatabanken [2023-09-18], inklusive sekretessbelagda fynduppgifter. Utökningsområdet avgränsades med en 100 meter buffert för att innefatta kärlväxter som kan finnas i området, men även fåglar knutna till inventeringsområdet, se figur 1. Rödlistade arter (SLU ArtDatabanken 2020), och fridlysta arter samt arter som omfattats av åtgärdsprogram eller av art- och habitatdirektivet ingår i urvalet vid utökningen. Resultatet, exklusive fåglar, redovisas i tabell 3. Alla vilda fåglar är fridlysta i Sverige. De fågelarter som observerats och sannolikt kan häcka eller övervintra i området, redovisas i tabell 4.

Tabell 3. Förteckning över naturvårdsarter (exklusive fåglar) rapporterade i Artportalen (exklusive sekretessbelagda fynd) mellan åren 2000-2023 [2023-09-15] samt uppgifter från provfiske från VISS (VISS, 2023), dessa artobservationer är markerade med *. Listan redogör för svenskt artnamn, rödlistekategori, fridlysning, samt om arten finns upptagen i Art- och habitatdirektivets bilagor.

Svenskt namn	Rödlista	Fridlyst	Signalart	Bilaga
Gullviva		X	X	
Liljekonvalj			X	
Klofibbla	NT			
Korskovall	NT			
Naggbjörnbär	NT			
Skogsalm	CR			
Skogssallad			X	
Storrams			X	
Trollsmultron	VU		X	

Vattenstånds	VU			
Vildkaprifol			X	
Storspigg*			X	
Öring*			X	

Tabell 4. Förteckning över fågelarter rapporterade (exklusive sekretessbelagda fynd) i Artportalen inom en 100 meter buffert om projektområdet (se figur 1) mellan åren 2000-2023 [2023-09-18], som sannolikt kan häcka eller övervintra i, eller på annat vis knytas till området. Listan redogör för svenskt artnamn, rödlistekategori, om arten finns upptagen i Fågeldirektivet bilaga 1 samt Art- och habitatdirektivets bilagor eller är prioriterad i skogsvårdslagen.

Svenskt namn	Rödlista	Prio. art	Bilaga 1
Bivråk		X	X
Björktrast	NT		
Blåmes			
Bofink			
Domherre			
Duvhök	NT		
Entita	NT	X	
Fiskmåsar	NT		
Gransångare			
Gråhäger			
Gråsiska			
Gråsparv			
Gråtrut	VU		
Gräsand			
Gröngöling		X	
Grönsiska			
Gök		X	
Hussvala	VU		
Härmsångare			
Kaja			
Koltrast			
Korp			
Kråka	NT		
Mindre strandpipare			
Morkulla			
Näktergal			
Nötväcka			
Ormvråk			
Pilfink			
Ringduva			
Rödhake			
Sidensvans			
Skata			
Sparvhök			
Stare	VU		
Steglits			
Stenskvätta			
Strandskata	NT		
Större hackspett			

Sädesärla			
Talgoxe			
Tamduva			
Tornfalk			
Tornseglare	EN		
Trädgårdssångare			
Turkduva			
Törnskata			
Törnsångare			
Ärtsångare	NT		

4. RESULTAT

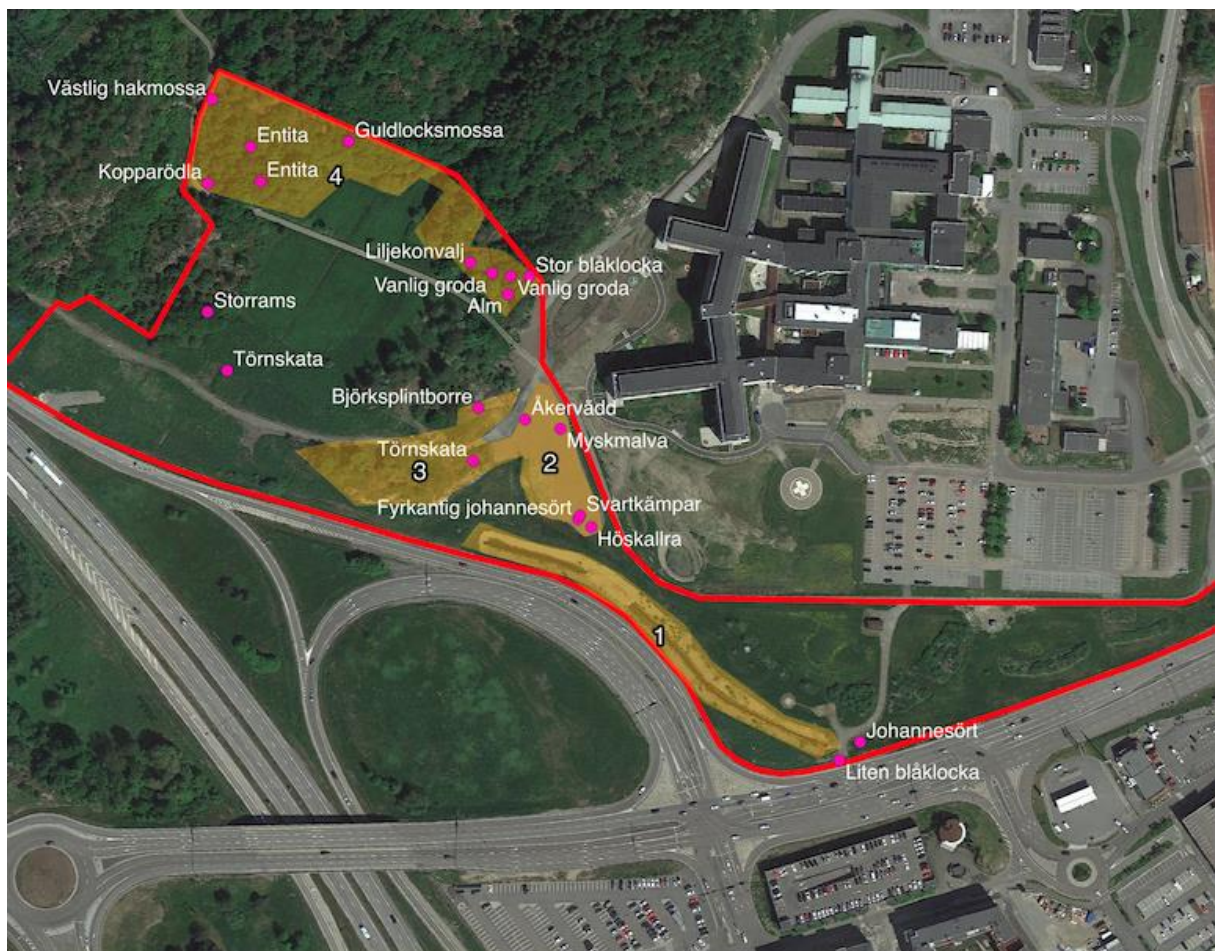
4.1. Naturvärdesbiotoper

Totalt identifierades 4 naturvärdesbiotoper (NVB) inom inventeringsområdet, samtliga med naturvärdesklass 3, dessa redogörs i figur 4. Utöver dessa identifierades även 12 värdeelement, dessa redogörs i figur 5 och tabell 8.

Inom projektområdet finns 10 objekt som omfattas av generellt biotopskydd.

Områdets naturvärden är känsliga för urdikning när det gäller möjliga levnadsmiljö för groda som framför all finns vid den mindre vattenytan som bedöms vara lämplig förökningsmiljö för groddjur, som påträffats inom området.

Inom området finns mindre spridda bestånd av de invasiva arterna blomsterlupin och kanadensiskt gullris.

Teckenförklaring

- Inventeringsområde
- Naturvärdesbiotop - Klass 3 (1-4)
- Naturvärdsart

0 50 100 m

Jakobi

Figur 4. Översiktskarta med resultat av naturvärdesinventeringen, här ges översikt av samtliga 4 naturvärdesbiotoper (1-4) och de funna naturvärdsarterna som redogörs i tabell 5 och 6.

NVB 1 – Antropogen limnisk miljö

Naturvärdesbedömning: Klass 3, preliminär bedömning.

Biotop: Anlagt vattendrag.

Natura 2000-naturtyp: Saknas

Områdesskydd: Förbud mot markavvattning

Beskrivning och naturvärden:

Anlagt vattendrag som är beklätt med kullersten där kvävegynnad naturlig vegetation växer närmast vattnet. Lugnt flytande med naturlig botten (blockig/stenig). Vegetationen utgörs av bland annat kaveldun, fackelblomster (T), skräppor, bladvass, gulsporre, snårvinda, åkertistel, klibbal, rosendunört, knapptåg med mera. Ett litet bestånd av den invasiva arten blomsterlupin förekommer i objektets östra gräns.

Ett visst artvärde tillsammans med ett påtagligt biotopvärde gör sammantaget att naturvärdesbiotopen hamnar i Naturvärdesklass 3 – påtagligt naturvärde.

Värdearter: Fackelblomster VISS: Öring, Storspigg.

Artvärde: Visst

Biotopvärde: Påtagligt

Datum: 2023-07-14

Inventerare: Andreas Lundqvist

NVB 2 – Antropogen terrester miljö

Naturvärdesbedömning: Klass 3

Biotop: Anlagd slåtteräng

Natura 2000-naturtyp: Saknas

Områdesskydd: Förbud mot markavvattning

Beskrivning och naturvärden:

Anlagd slåtteräng på tidigare åkermark. Området viktigt för insekter (pollinerare) med sin stora mängd av blommande kärleväxter. Bland dessa finns rödklöver, glimmar, käringtand, fibblor, prästkrage, smällglim, brunört, svartkämpar, höskallra, flockfibbla, myskmalva, åkervädd, fyrkantig johannesört med flera. Kanadensiskt gullris (invasiv) och skräppor förekommer. Potential att utvecklas då ängen behöver ett par år för att få mer naturlighet.

Ett påtagligt artvärde tillsammans med ett visst biotopvärde gör sammantaget att naturvärdesbiotopen hamnar i Naturvärdesklass 3-påtagligt naturvärde.

Värdearter : Höskallra, svartkämpar, åkervädd, myskmalva, fyrkantig johannesört, flockfibbla, korskovall.

Artvärde: Påtagligt

Biotopvärde: Visst

Datum: 2023-07-14

Inventerare: Andreas Lundqvist

NVB 3 – Skog och buskmark

Naturvärdesbedömning: Klass 3

Biotop: Brynzon i lövskog

Natura 2000-naturtyp: Saknas

Områdesskydd: Förbud mot markavvattning

Beskrivning och naturvärden:

Kantzonen i lövblandskog med solbelyst berg i dagen som delas av gångväg med måttlig förekomst av dödved förekommer både liggande och stående, dock främst klen. Inslag av bärande buskar som slån, hallon, björnbär och äppelträd. Relativt örtrik mark med flora som utgörs av bland annat blåklockor, käringtand, fibblor med flera.

Den stående döda veden av björk har gott om insektsnag, bland annat från björksplintborre. Trädsnittet utgörs främst av björk men med inslag av ek, asp och klibbal.

Ett påtagligt artvärde tillsammans med ett visst biotopvärde gör sammantaget att naturvärdesbiotopen hamnar i Naturvärdesklass 3 – påtagligt naturvärde.

Värdearter: Törnskata, Björksplintborre, större blåklocka, mindre blåklocka, flockfibbla.

Artvärde: Påtagligt

Biotopvärde: Visst

Datum: 2023-07-14

Inventerare: Andreas Lundqvist

NVB 4 – Skog och buskmark

Naturvärdesbedömning: Klass 3

Biotop: Ädellövskog

Natura 2000-naturtyp: Saknas

Områdesskydd: Förbud mot markavvattning

Beskrivning och naturvärden:

Naturvärdesbiotopen utgörs till stor del av den södra delen av en ädellövskog som pekats ut av Skogsstyrelsen som viktig för biologisk mångfald, men ej uppfyller kriterier som nyckelbiotop. Naturvärdesbiotopen domineras av ek och hassel i brett åldersspann, även asp och björk förekommer sparsamt. Enbuskar, slån och hallonbuskar förekommer även i området, vilket tyder på ett tidigare impediment. Risskiktet är mulmrikt och delvis blockigt med fläckvis rik flora. Måttlig mängd död ved, men förekommer i alla nedbrytningsstadier, både stående och liggande. Det förekommer en påtaglig mängd mossbeklädda och fuktiga lodytor. Hela naturvärdesbiotopen bedöms lämpligt habitat för entita, vars förekomst i fler än ett par bekräftades under fältbesöket. I de södra delarna förekommer rikligt med spridda fruktträd och bärande buskar. Ett litet bestånd av kanadensisk gullris (invasivt) förekommer i objektets östra gräns mot vägen vid den anlagda vattendammen. Ett påtagligt artvärde tillsammans med ett påtagligt biotopvärde gör sammantaget att naturvärdesbiotopen hamnar i Naturvärdesklass 3 – påtagligt naturvärde.

Värdearter: Entita, guldklockmossa, kopparödla, Alm, liljekonvalj, Stor blåklocka, vanlig groda, västlig hakmossa (lågt signalvärde i Västsverige).

Artvärde: Påtagligt

Biotopvärde: Påtagligt

Datum: 2023-07-14

Inventerare: Andreas Lundqvist

4.2. Detaljerad artförekomst

Redogörelse för observerade naturvårdsarter (figur 3, tabell 5 och 6). För samtliga arter redogörs vetenskapligt namn, svenskt namn och de olika arternas klassificering i den svenska rödlistan (SLU Artdatabanken). För de olika arterna (exklusive fåglar) redogörs även om arten är fridlyst, om arten är en signalart (avsnitt 3.1) eller förekommer i art- och habitatdirektivets bilagor (1, 2, 4, 5). För fåglar (tabell 6) redogörs om arterna finns upptagna i fågeldirektivets bilaga 1 och/eller i skogsvårdslagens bilaga 4 över prioriterade fågelarter. Alla fåglar i Sverige är fridlysta.

Tabell 5. Förteckning över naturvårdsarter som observerades under fältinventeringen. För de olika arterna redogörs vetenskapligt namn, svenskt namn, de olika arternas klassificering i den svenska rödlistan (SLU Artdatabanken), om arten är fridlyst eller en signalart (avsnitt 3.1) och om arten förekommer i art- och habitatdirektivets bilagor (1, 2, 4, 5).

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Rödlista	Fridlyst	Signalart	Bilaga
Kärlväxter					
<i>Ulmus glabra</i>	Skogsalm	CR			
<i>Hypericum maculatum</i>	Fyrkantig johannesört				
<i>Rhinanthus angustifolius</i> <i>subsp. angustifolius</i>	Höstskallra				
<i>Convallaria majalis</i>	Liljekonvalj			X	
<i>Campanula rotundifolia</i>	Liten blåklocka			X	
<i>Malva moschata</i>	Myskmalva				
<i>Campanula persicifolia</i>	Stor blåklocka			X	
<i>Polygonatum multiflorum</i>	Storrams			X	
<i>Plantago lanceolata</i>	Svartkämpar			X	
<i>Knautia arvensis</i>	Åkervädd				
Mossor & Lavar					
<i>Homalothecium sericeum</i>	Guldlocksmissa			X	
<i>Rhytidiadelphus loreus</i>	Västlig hakmossa				
Grod- & Kräldjur					
<i>Anguis fragilis</i>	Kopparödla		X		
<i>Rana temporaria</i>	Vanlig groda		X		
Insekter					
<i>Scolytus ratzeburgii</i>	Björksplintborre			X	
Fisk					
<i>Salmo trutta</i>	Öring*			X	
<i>Gasterosteus aculeatus</i>	Storspigg*			X	

*arter markerade med en asterix är baserade på andrahandsuppgifter från elprovfiske i SERS från 2021.

Tabell 6. Förteckning över naturvårdsklassificerade fågelarter som påträffats inom projektområdet i samband med inventeringen som utfördes av Jakobi Sustainability AB [2023-07-14]. Tabellen redovisar de olika arternas klassificering i den svenska rödlistan (SLU Artdatabanken), om arterna finns upptagna i skogsvårdslagens bilaga 4 över prioriterade fågelarter och/eller fågeldirektivets bilaga 1. Alla fåglar i Sverige är fridlysta.

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Rödlista	Prio. art	Bilaga 1
<i>Poecile palustris</i>	Entita	NT	X	X
<i>Lanius collurio</i>	Törnskata		X	X

4.3. Generellt biotopskydd

Redogörelse för utpekade objekt som omfattas av generellt biotopskydd, se tabell 7 och figur 5 för plats och beskrivning.

Tabell 7. Förteckning över objekt i området som omfattas av generellt biotopskydd

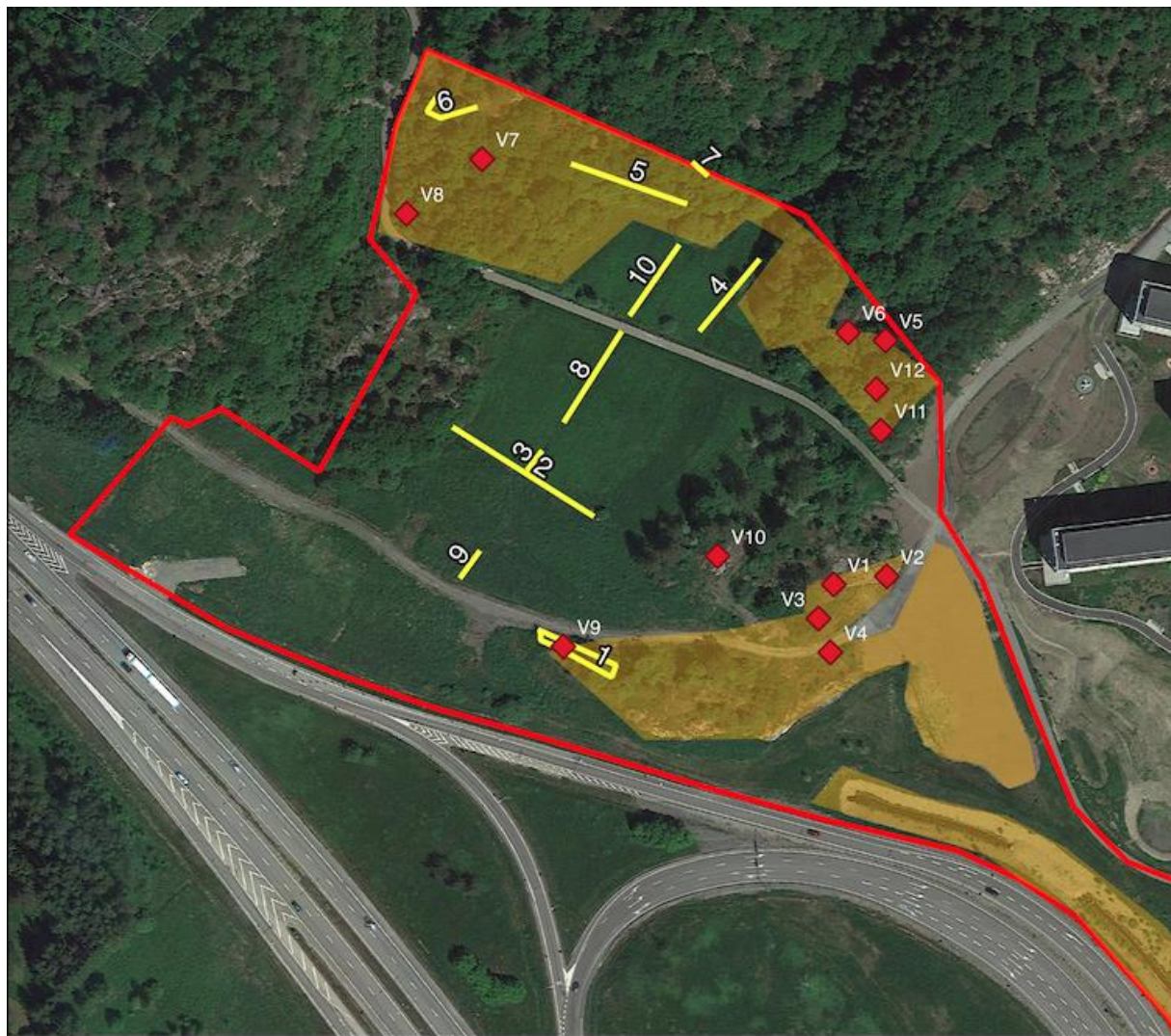
ID	Biotopskydd	Kommentar
1	Vatten	Småvatten med en vattenyta på 2x10m.
2	Vatten	Mindre dike, vatten i botten mot ädellövslogen, till stor del igenväxt.
3	Vatten	Litet dike, synligt vatten i 5m, till stor del igenväxt
4	Vatten	Till stor del igenväxt men med fuktig botten.
5	Vatten	Dike 2m in från gångväg, fuktig botten.
6	Mur	Stenmur i gammalt odlingslandskap, impediment.
7	Mur	Utanför men nära kanten.
8	Vatten	Dike med visst ytvatten, till stor del igenväxt men med fuktig botten.
9	Vatten	Mindre dike med ytvatten
10	Vatten	Dike med visst ytvatten, till stor del igenväxt men med fuktig botten.

4.4. Värdeelement

Naturvärdesobjekt som är mindre än 100 m² eller inte ingår i en naturvärdesbiotop redovisas som värdeelement i denna rapport. Redogörelse för identifierade värdeelement, se tabell 8 och figur 5 för plats och beskrivning.

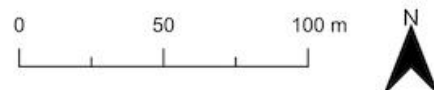
Tabell 8. Förteckning över värdeelement som identifierats under inventeringen.

ID	Värdeelement	Kommentar
V1	Torraka	Torraka av björk med fnösktickor och spår av björksplintborre.
V2	Torraka	Samling av klena torrakor av björk, 5 st.
V3	Torraka	Torraka av björk med fnösktickor och spår av björksplintborre.
V4	Torraka	Torraka av ek.
V5	Lodyta	Delvis fuktig och mossbeväxt lodyta, nedan mulmrik jord med hassel/ek.
V6	Torraka	Torraka av tall.
V7	Lodyta	Fuktig till blöt, mossbeklädd.
V8	Berghäll	Solbelyst berghäll, fynd av kopparödla och skogsödla intill.
V9	Torraka/Vattenyta	Vattenyta på ca 2x10 meter med stora inslag av död ved i form av torrakor och blottad vattenspegel som bedöms vara lämpligt habitat för groddjur, som förekommer inom projektområdet.
V10	Berghäll	Solbelyst berghäll
V11	Gammalt träd	Sälg, flerstammig och över 100 år.
V12	Gammalt träd	Tall som bedöms vara >200 år gammal.

Teckenförklaring

- Inventeringsområde
- Naturvärdesbiotop - Klass 3
- ◆ Värdeelement (V1-V12)
- Generellt biotopskydd (1-10)

Jakobi

Figur 5. Översikt på de objekt inom projektområdet som omfattas av generellt biotopskydd (numrerade 1-10) eller är värdeelement (V1-V12). Förteckning med beskrivning av objekten som omfattas av generellt biotopskydd redogörs i tabell 7. Förteckning med beskrivning av objekten som är värdeelement redogörs i tabell 8. Alla dessa objekt inom projektområdet är synliggjorda i denna figur.

5. SAMLAD BEDÖMNING

Områdets främsta naturvärden är knutna till de utpekade naturvärdesbiotoperna där det finns fridlysta och/eller rödlistade arter, men även det anlagda vattendraget samt den anlagda slätterängen.

Delar av området som inte bedömts hysa förhöjda naturvärden är den tidigare åkermarken som nu är stadd i igenväxning i områdets västra delar samt den triviala blandskog som ligger till öst om åkermarken.

5.1.Fortsatt arbete

Vanlig groda har observerats i projektområdets nordöstra del (figur 4), nära en anlagd damm som ligger utanför projektområdets gränser. Ett småvatten påträffats inom projektområdet som bedöms vara lämpligt för groddjur, detta bör följas upp med en groddjursinventering i mars-maj år 2024 om vattenförekomster kan komma att påverkas av planerad åtgärd.

En fågelinventering kommer att utföras 2024 vilket innebär att klassningar av naturvärdesbiotoper kan komma att höjas.

6. REFERENSER

Eneland, A. (2017) Ängs- och betesmarksinventeringen: Metodik för inventering från och med 2016. Jordbruksverket. Rapport 2017:9

ESRI (2023). DigitalGlobe, GeoEye, Earthstar Geographics, CNES/Airbus DS, USDA, USGS, AEX, Getmapping, Aerogrid, IGN, IGP, swisstopo, och the GIS User Community

Jordbruksverket (u.å) Databasen TUVVA. URL: <https://etjanst.sjv.se/tuvaut> [2023-10-04]

Lindqvist, M. (2018) Metod för översiktlig inventering av artrika vägkantsmiljöer. Version 2.0. Trafikverket. 2012:149. Göteborg

Länsstyrelserna (2023). Karttjänsten GeodataKatalogen. URL: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/> [2023-10-10]

Naturvårdsverket (u.å) Skyddad natur. URL: <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se> [2023-10-04]

Naturvårdsverket (2009). *Handbok för Artskyddsförordningen Del 1 – fridlysning och dispenser*. Handbok 2009:2 • UTGÅVA 1

Naturvårdsverket (2021). Uppdaterad tabell för 2021-2025 Åtgärdsprogram för skyddsvärda träd. URL: <https://www.naturvardsverket.se/496043/contentassets/24a9914d7e26441dba783e756eba1d07/bilaga-1-sarskilt-skyddsvarda-trad.pdf>

Nitare, Johan (2019). *Skyddsvärd skog Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning*, Skogsstyrelsens Förlag

SIS (2023a). SIS 199000:2023 Naturvärdesinventering (NVI) – Kartläggning och värdering av biologisk mångfald-Krav och vägledning.

SIS (2023b). Teknisk specifikation SIS/TS 199002:2023 Naturvärdesinventering (NVI) – Kartläggning och värdering av biologisk mångfald.

Skogsstyrelsen (u.å) Kartor: Skogens pärlor. URL: <https://www.skogsstyrelsen.se/sjalvservice/karttjanster/skogens-parlor> [2023-09-15]

SLU ArtDatabanken (2023) Artportalen. Sveriges Lantbruksuniversitet. URL: www.artportalen.se

SLU ArtDatabanken (2020). Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala

VISS (2023). Vatteninformationssystem Sverige (VISS) karttjänst Vattenkartan. URL: <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=1589fd5a099a4e309035beb900d12399> [2023-09-15]

APPENDIX 1

Nedan förklaras vissa begrepp samt lagstiftning som nämns i texten mer ingående.

Fågeldirektivets bilaga 1

EU:s fågeldirektiv (Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EC av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar) reglerar skydd av fåglar. Fågeldirektivets bilaga 1 består av en lista över arter för vilka särskilda åtgärder ska vidtas för att skydda deras livsmiljöer.

Art- och habitatdirektivet

EU:s art- och habitatdirektiv (rådets direktiv 92/43/EEG) har som syfte att bevara biologisk mångfald inom EU. I direktivets bilagor 1, 2, 4 och 5 listas olika naturtyper och arter som anses särskilt skyddsvärda. Bilaga 1 och 2 omfattar livsmiljötyper respektive arter som kräver att särskilda bevarandeområden utses. Bilaga 4 omfattar arter som kräver strikt skydd. Bilaga 5 omfattar arter som riskerar att minska på grund av insamling eller annan exploatering och kan därför kräva särskilda förvaltningsåtgärder.

Rödlistade arter

Rödlistade arter är arter som är upptagna i Rödlistan, som tas fram av SLU ArtDatabanken (2020) och fastställs av Naturvårdsverket och Havs- och Vattenmyndigheten. Rödlistning är ett system som utvecklats av den internationella naturvårdsunionen (IUCN). Rödlistningen är en prognos över risken för enskilda arter att dö ut från Sverige vilket har bedömts kvantitativt. Hotkategorierna redovisas i tabell 3. Arter i hotkategorierna CR, EN och VU räknas som hotade. Förteckning över rödlistans svenska benämningar och förkortningar finns i tabell 3.

Skyddade arter

De arter som omfattas av förbud enligt 4–9 §§ artskyddsförordningen faller under begreppet skyddade arter.

Huvudregeln är sedan den 1 oktober 2022 att samtliga vilda fåglar som naturligt förekommer i Sverige är fridlysta enligt 4 § artskyddsförordningen. Detta innebär att det är förbjudet att:

1. avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar,
2. avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg eller bortföra sådana fåglars bon,
3. samla in vilda fåglars ägg, även om de är tomma, och
4. avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningstid, om inte störningen saknar betydelse för att

a) bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller

b) återupprätta populationen till den nivån.

Om konflikt med artskyddsförordningen och verksamheten uppstår kan man vidta skydds- och hänsynsåtgärder och försiktighetsmått så att den ansökta verksamheten inte träffas av förbudsbestämmelser i 4 §.

”Även om alla fågelarter omfattas bör arter markerade med B i bilaga 1 till artskyddsförordningen, rödlistade arter samt sådana arter som uppvisar en negativ trend prioriteras i skyddsarbetet.” (Naturvårdsverket 2009).

För 4 a § Artskyddsförordningen gäller att det är förbjudet att avsiktligt fånga, störa eller döda vilt levande djur som har markerats med N eller n i bilaga 1 till artskyddsförordningen. Det är också förbjudet att avsiktligt förstöra eller samla in ägg i naturen, och att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.

Förbudet gäller alla levnadsstadier hos djuren.

Förbudet gäller inte jakt efter däggdjur eller fiske, vilket regleras i annan lagstiftning.

5 § Artskyddsförordningen reglerar metoder och medel för fångst eller dödande av vissa arter. Denna paragraf berörs inte sannolikt i samband med en naturvärdesinventering.

För 6 § Artskyddsförordningen gäller: ”...enligt 6 § artskyddsförordningen innebär att det är förbjudet att döda, skada, fånga eller på annat sätt samla in exemplar, och dessutom att ta bort eller skada ägg, rom, larver eller bon av vilt levande kräldjur, groddjur eller ryggradslösa djur som är upptagna i bilaga 2 till artskyddsförordningen.” (Naturvårdsverket 2009). Förbudet gäller även om skadan sker oavsiktligt. Till skillnad från 4 § har livsmiljöerna för arter skyddade enligt 6 § inget skydd.

För 7 § Artskyddsförordningen gäller: ”För växtarter som i bilaga 1 till artskyddsförordningen markerats med N är det förbjudet att avsiktligt plocka, samla in, skära av, dra upp med rötterna eller förstöra dem i deras naturliga utbredningsområde i naturen. Förbudet gäller alla stadier i växternas biologiska cykel. Avsiktlig betyder i detta sammanhang att den som utför åtgärden förstår den förutsägbara konsekvensen av sitt handlande och ändå genomför den, det vill säga är medveten om att en skyddad växt sannolikt exempelvis förstörs, även om förstörandet inte var syftet med åtgärden.” (Naturvårdsverket, 2009).

För 8 § Artskyddsförordningen gäller: ”Enligt 8 § artskyddsförordningen är det i fråga om de vilt levande kärlväxter, mossor, lavar, svampar och alger som anges i bilaga 2 till förordningen förbjudet att plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada exemplar av växterna, samt att ta bort eller skada frön eller andra delar. Med att skada arten bör även avses åtgärder som på ett indirekt sätt skadar arten genom att till exempel de hydrologiska förhållandena på artens växtplats förändras.” (Naturvårdsverket 2009). Förbudet gäller även om skadan sker oavsiktligt.

För 9 § Artskyddsförordningen gäller: ”Enligt 9 § artskyddsförordningen är det i fråga om de vilt levande kärlväxter, mossor, lavar, svampar och alger som anges i bilaga 2 till förordningen förbjudet att gräva eller dra upp exemplar av växterna med rötterna. Det är också förbjudet att plocka eller på annat sätt samla in exemplar av växterna för försäljning eller andra kommersiella ändamål.”

(Naturvårdsverket, 2009). Det är alltså tillåtet att plocka växten för eget bruk men inte gräva bort hela rotsystemet. Förbudet gäller även om skadan sker oavsiktligt.

Signalarter

Signalarter är arter med särskilda krav på sin livsmiljö. För att en signalart ska ha en livskraftig förekomst måste dess habitat vara av god kvalitet. Exempelvis träd av hög ålder, lång skoglig kontinuitet, ved som varit död en längre tid, hög och jämn luftfuktighet med mera. Dessa arter nyttjades vid Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering (Nitare 2020) och kan ha högt, medelgott eller lågt signalvärde beroende på artens krav och de regionala förutsättningarna.

För gräsmarker används arter utpekade som indikatorer av klass 1 och klass 2, i Trafikverkets Metod för översiktlig inventering av artrika väggkantsmiljöer (Lindqvist 2018), samt signalarter enligt Ängs- och betesmarksinventeringens metodik (Eneland 2017).

Typiska arter

Typiska arter är arter vars förekomst kan indikera en Natura 2000-naturtyps bevarandestatus. Samtliga av Naturvårdsverket beskrivna Natura 2000-naturtyper som förekommer i Sverige har en fastställd artlista. Om flera av arterna förekommer samt har livskraftiga förekomster inom naturtypen tyder det på att Natura 2000-naturtypen är av god bevarandestatus.

Ansvarsarter

Ansvarsarter är arter vars förekomst ska bevaras då de har sin huvudutbredning inom ett land, landskap, län eller en kommun. Arten kan alltså lokalt vara mycket vanlig men ska ändå visas hänsyn och bevaras då den inte förekommer i samma utsträckning någon annanstans.

Skogsstyrelsens prioriterade fågelarter

I bilaga 4 till Skogsvårdslagen listas Skogsstyrelsens prioriterade fågelarter (30 § skogsvårdslagen, prioriterade fågelarter enligt bilaga 4 i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen). I bilagan listas fågelarter som kan påverkas av skogsbruk och som antingen är rödlistade, listade i bilaga 1 i EU:s fågeldirektiv eller har minskat kraftigt i antal senaste 30 åren.

ÅGP-arter

Arter som omfattas av något av Naturvårdsverkets beslutade åtgärdsprogram.

JAKOBI SUSTAINABILITY AB

Sven Hultins gata 9D . 412 88 Göteborg
+46 (0)70-345 26 09 . info@jakobiab.se